

Beļģijas delegācijai patīk Vidzemes kokrūpniecība

Aprīļa sākumā Latviju apmeklēja desmit Beļģijas uzņēmēji. Šā brauciena nolūks – atrast partnerus gulbūvju, parketa, mēbeļu, citu koksnes izstrādājumu un apaļkoku iepirkumam. Misiju ievadīja Vidzemes apceļojums, bet nākamajā dienā, 4. aprīlī, Beļģijas vēstniecībā Rīgā notika abu valstu uzņēmēju biznesa pārrunas.

Atsauksmes ir ļoti pozitīvas, rezumē Beļģijas komercatašejš Latvijā Frederiks Biava. “Redzējām firmas, kas attīstības pakāpē līdzinās Beļģijas uzņēmumiem, augstu līmeni sasniegusi arī Latvijas mežsaimniecība.”

Vispirms Beļģijas uzņēmēju grupa Vidzemē iepazīnās ar meža darbiem. Septiņdesmit gadus veco priežu cirsma Liepas mežos Cēsu rajonā bija nosolījusi SIA “Stalji”. Šajā cirmā iegūtā koksne tiks pārstrādāta par līmētajām detaļām gatavās produkcijas ražošanai. Sausās vietās ciršana valsts mežos notiek arī vasarā. Ķīmiskie preparāti tiek lietoti vienīgi stādu apstrādei, un meži Latvijā ir veselīgi. Pagaidām neesot manīti skābju lieti un nav novērota to kaitīgā ietekme.

Mēbeles, žogi, gulbūves

SIA “Armandi” teritorijā Beļģijas viesus sagaidīja uzņēmuma īpašnieks Aivars Zvirbulis: “Visi dzirbūcas ražojumi ir galvenokārt roku darbs. Mākslinieks uzzīmē, tad ir pieci meistari, kas mēbeles griež, un kādi piecpadsmit līdz trīsdesmit apkārtņē dzīvojošie atnāk mēbeles ar rokām pulēt.” Uzņēmumā tiek izgatavotas arī oriģinālas un mākslinieciskas koka kāpnes, ko pavada atbilstoša stila mēbeles. Tie visi ir dārgi izstrādājumi gan vietējam tirgum, gan eksportam uz Somiju, Īriju un Vāciju.

Tipiska vidēja zāgētava, kas ražo apmēram 3 tūkst. m³ gatavās produkcijas mēnesī, ir SIA “Pīlādži – 2”. Vairāk nekā divas trešdaļas no šīs produkcijas ir “dārza programmas” izstrādājumi – žogi, klājumi, norobežojumi utt. Pašlaik tiek celts jauns angārs, kur izvietosies jaudīga kompjuterizēta zāgētava, tādējādi divreiz palielināsies celtniecības zāgētmateriālu ražošana. Tīks kāpinātas arī zāvēšanas jaudas. Žoga dēlīšu ražošanai Anglijas tirgum, informē direktors Normunds Sondors, uzņēmums iepērk FSC sertificētos izejmateriālus, bet pārstrādei izmanto no Anglijas atvesto industriālā tipa daudzgalvu lentzāgmašīnu, ar ko tiek izgatavoti 4,5 mm plāni dēļi.

Nākamā pietura Beļģijas uzņēmēju grupai bija SIA “Wars”, kas izvietojusies Katrīnkalnā netālu no Cēsim. Nodibinājusies 1992. gadā, firma specializējusies cirsto gulbūvju celtniecībā. Namdari pieprot dažādus stilus – norvēģu, krievu, tiroliešu, latviešu, kanādiešu, dzeguļu stūra savienojumus. “Firmas lepnums ir arī rekonstruētā Āraišu ezerpils. Gulbūves celtas ne tikai Latvijā, tās

Ingvars JAKAITIS,
“Lietaskoka” redaktors

eksportējam uz Lielbritāniju, Vāciju, Norvēģiju. Strādājam tikai pēc individuāla projekta,” beļģiem paskaidro firmas vadītājs Ivars Markovskis. FSC sertifikāts gulbūvēm Latvijā netiek prasīts. Svarīgi, ka apaļkokiem ir Latvijas izcelsme un tie nav radioaktīvi kā Baltkrievijā.

Neliela parketa ražotne, kas izvietojusies uz ģimenei piederošas zemes

Jauns eksporta virziens, sākot ar pagājušo gadu, ir būrišu ražošana

No mizas līdz būrišiem

Pēc tam ciemiņi viesojās SIA “CED”, kur viņus uzņēma un pa rūpnīcu izvadāja prezidents Jānis Herbsts: “Kad ap 2000. gadu piedzīvojām lielus zaudējumus ciro ieviešanas sakarā, uzņēmumam pašam vajadzēja sākt meklēt jaunus tirgus. Atšķirībā no citām zāgētavām vienmēr esam ražojuši plašu produk-

cijas klāstu, izpildot konkrētus pasūtījumus. Protam no koka paņemt visu iespējamo vērtību, un šogad noiets ir atrasts arī mizai. Briketēs un granulās pārstrādājam skaidas un gabalatlikumus, šī produkcija iet uz Dāniju. Katru gadu esam ražojuši kaut ko jaunu, tā kā darbojamies diezgan specifiskās šaurās tirgus nišās.”

Apjoma ziņā pašlaik lielākais “CED” eksporta tirgus ir Japāna. Lielbritānija iepērk žogu materiālus, bet jauns eksporta virziens, sākot ar pagājušo gadu, ir būrišu ražošana.

Agrāk pārstrādājot līdz 60 tūkst. m³ apaļkoku gadā, pašreiz “CED” izlieto par 10 tūkst. m³ mazāk zāgbaļķu, bet neto apgrozījums tikmēr ir pieaudzis.

“Putnu programmu” izdevies uzsākt tāpēc, ka pirms diviem gadiem

no ASV, un ir neliela parketa ražotne, kas izvietojusies uz ģimenei piederošas zemes, ko izmanto arī lauksaimnieciskai darbībai un pien-saimniecībai. Nodarbinot 38 strādājošos, mēnesī saražo aptuveni 3 tūkst. m³ gatavās produkcijas. Ražošana sākas ar ozola un oša apaļkoksnes garenzāgēšanu, kam seko kompjuterizēta zāvēšana un četrpusīgā garenapstrāde. “Visu izdarām paši,” uzsvēr direktore Vija Melķe, “un izmantojam Latvijas mežos augušus kokus. Ražojot parketu, laikam bijām pirmie, kas veltīja tik lielu vērību šķirošanai. Galvenie pircēji mums ir Skandināvijā. Patik arī viņu pieprasītie parketa dēlīšu izmēri. Vācu standarts grib, lai dēlīšiem būtu lielāks biežums zem spundes, bet praksē tam nav sevišķas nozīmes.” Pēdējais jaunums ir virtuvju grīdām paredzētais tā dēvētais vertikālais parkets, ko veido blokā apvienoti nelieli kubiņi ar vertikāli orientētām koksnes šķiedrām.

Beļģijas uzņēmēju ceļojums pa Vidzemi noslēdzās Siguldā, kur apmēram pirms gada uzstādīta jauna frēzbaļķu un karkasa māju ražošanas rūpnīca. Tā pieder SIA “Vitus”, kuras īpašnieks ir jau “Armandi” sakarā minētais Aivars Zvirbulis – visiem pazīstamās karšu izdevniecības “Jāņa sēta” dibinātājs. Lielajā cehā jau darbojas baļķu frēzēšanas un kaķēšanas jeb stūra savienojumu iestrādāšanas līnijas, kas izgatavotas tepat Latvijā. Apmēram 160 jaunu labiekārtotu gulbūvju 200 ha teritorijā paredzēts drīzumā uzcelt pārdošanai kopā ar zemi Amatiemā, kas ir vērienīgs ainavas izveides projekts unikālā vietā ar neparastu reljefu, ūdeņiem un pirmatnīgiem mežiem.

Koks un akmens

Nākamajā dienā par aktualitātēm savā valstī un iespaidiem Latvijā pastāstīja asociācijas VALBOIS – RN pārstāvis Fransuā Denofbūrs. Asociācija aprūpē to uzņēmumu darbību, kas pārstrādā dabiskos materiālus – koku un akmēni. Palīdzība tiek sniegta importa aktivitātēs, finansējuma nodrošināšanā un darbinieku apmācībā, kā arī veicot ekspertīzi. Par konsultācijām samaksa netiek ņemta, turklāt asociācija darbojas arī kā starpposms, piemēram, starp koka māju būvfirmu un pētniecības laboratoriju, lai noskaidrotu stiprības, ugunsdrošības utt. jautājumus. Šādos gadījumos arī zinātnisko izpēti, pēc tam, kad izskatīts pieteikums, finansē valsts.

(Turpinājums 10. lpp.)

Cehā jau darbojas baļķu frēzēšanas un kaķēšanas līnija

“CED” nosertificēja koksnes piegādes ķēdes, iegūstot FSC marķējuma tiesības. Šogad gandrīz 50% no iepirktajiem zāgbaļķiem nāks no sertificētajiem mežiem, bet nākamgad paredzēts to darīt 100% apmērā.

Parkets, frēzbaļķi

Rosinoša bija arī iepazīšanās ar SIA “Vidrižu atvari”, kas izveidojusies 1994. gadā, iesaistot partnerus

Beļģijas delegācijai patīk Vidzemes kokrūpniecība

(Turpinājums. Sākums 6. lpp.)

Meži Beļģijā galvenokārt koncentrējušies valsts dienvidos, apmēram puse no tiem pieder valstij, pārējie ir privātīpašumā. Firmas sniedz mežizstrādes pakalpojumus, tā notiek ziemā. Ir Karaliskā mežīpašnieku asociācija.

Valstī ir attīstīta kokzāģēšana, bet pēdējā laikā sāk pievērst lielu vērību koka būvniecībai, kas spēj absorbēt lielu daudzumu kokmateriālu, pie tam koks tiek paredzēts ilgstošai lietošanai. Beļģijā ražo saplākšņus, MDF un OSB plāksnes, ir celulozes un papīra ražošanas rūpnīcas, plašos apmēros celtniecībā tiek pielietota līmētā koksne. Samērā neliels ir mēbeļu ražošanas sektors.

Lai samazinātu koksnes atlikumus, kas rodas primārajā jeb kokzāģēšanas rūpniecībā, ražo skaidu briketes un granulas, skaidplāksnes un kokšķiedru plātnes.

Koksnes primārā apstrāde lielākoties izvietota mežainajos valsts dienvidos, bet koksnes sekundārā pārstrāde galvenokārt lokalizējusies ap Antverpeni valsts ziemeļos.

Salīdzinot ar Latviju, tas viss notiek divreiz mazākā teritorijā, kurā ir gan drīz desmit reizi vairāk iedzīvotāju.

Eiropas mentalitāte

Koksnes un tās izstrādājumu imports Beļģijā ir pārsvarā pār eksportu, piemēram, Valonijas novads pats saražo tikai 50% no gatavās pro-

Tā jau ir Eiropas kvalitāte, un diez vai Beļģija spēj šajā ziņā ko vairāk dot

dukcijas, pārējais daudzums ir jāieved. Importā dominē Francija.

Patīkami pārsteigts par kokrūpniecības darba un produkcijas kvalitāti Latvijā ir Jūgs Ubērs, kura nodarbošanās ir ozola un dižskābarža apaļkoku eksports. Tieši zāģētavas un citas ražotnes, nevis mežs, atstājušas vislielāko iespaidu. “Vispārējais domāšanas līmenis Latvijas kokrūpniecībā ir necerēti augstā pakāpē,” piebilst gulbūvju iepircējs Žaks Limpaks, “tā jau ir Eiropas kvalitāte, un diez vai Beļģija spēj šajā ziņā ko vairāk dot.” Kopš neatkarības atgūšanas latvieši ļoti ātri esot aptvēruši, kas ir tirgus ekonomika, un varētu sacīt, ka

Baltijas tautas ir daudz eiropeiskākas nekā to kaimiņi Austrumos. Turpinājumā derētu apsvērt iespēju veidot abās valstīs kopuzņēmumus un veikt eksportu uz Beļģiju, Skandināviju un Latviju, kurā var prognozēt dzīves līmeņa kāpumu un patēriņa pieaugumu.

“Pirms diviem gadiem sākām iepazīšanos ar Austrumu tirgu,” turpina sarunu Fransu Denofbūrs, “un pirmā bija Polija, kur tobrīd notika kokapstrādes un mēbeļu izstāde Poznaņā. Tad nolēmām atbraukt vēl uz kādu Eiropas Savienības kandidātvalsti, kāda ir Latvija, lai zinātu, kas sagaida koksnes tirgu pietiekami tuvē nākotnē.”

Apceļojot Vidzemi, ļoti iepatīkusies zāģētava “CED”, kas ražo arī skaidu briketes un granulas, bet gatavā produkcija ir ar augstu pievienoto vērtību. Šis uzņēmums varētu būt labs paraugs pat daudzām Beļģijas zāģētavām. Lielu interesi izraisīja “Wars” ražotās gulbūves no dabiskajiem baļķiem, diemžēl Beļģijas pilsētībūvniecības pārvalde šādas ēkas vēl joprojām neļauj būvēt. Visām koka mājām no ārpuses jābūt apšūtām ar dēļiem vai apliktām ar akmeņiem vai ķieģeļiem. Patīkami atcerēties ražotājus Vidrižos, kur parkets top mājas gaisotnē, izraisot asociācijas ar maizes cepšanu laukos. Un tā ir brīnišķīga prece. Šādas ražotnes ir raksturīgas arī Beļģijai. Neparasti likas, ka mežizstrādē darbs notiek ar motorzāģiem, nevis tā, kā redzēts Somijā, – lietojot harvesterus un citu augstāzīgo tehniku. Diemžēl neizdevās ieraudzīt ozola un citu lapu koku birzis, ko pierasts redzēt Beļģijas mežos, bet kuros neesot bērzu audžu, kas ļoti padodoties Latvijā.

Vaicājot par misijas rezultātiem, skanēja atbilde, ka ir notikuši tikai pirmie kontakti un izzinātas sākotnējās iespējas tirdzniecībai abos virzienos. Beļģijas piedāvājums varētu būt, piemēram, arī dažādas mašīnas un iekārtas kokapstrādei, tostarp sikkoksnes pārstrādes līnijas. Notikuši misija, ko rīkojusi Beļģijas vēstniecība, ļabi izdevusies.